

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto asiakirjasta "Vaikuta vesiin - vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Kemijoen vesienhoitoalueella 2022-2027"

RakYmplk 05.07.2018 § 95

Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 hyväksyttiin vuoden 2015 lopussa ja nyt vesienhoitosuunnitelmat tarkistetaan hoitokautta 2022-2027 varten. Lapin ELY-keskus on pyytänyt Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa asiakirjasta "Vaikuta vesiin – vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Kemijoen vesistöalueella 2022-2027". Asiakirjan kuulemisaika on 8.1.-9.7.2018.

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia.

Ympäristösihteeri:

Esitän, että Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen lausuu asiakirjasta seuraavaa:

Kittilän kunnan ja Ounasjoen kannalta keskeisiä vesiensuojeluteemoja ovat 1. yhdyskuntajätevesien puhdistuksen tehostaminen, 2. metsätalouden vesistökuormituksen vähentämistoimet, 3. pienten järvien ja jokien kunnostus, 4. kaivostoiminnan vesistövaikutukset ja niiden ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 5. vaelluskalakantojen elvyttäminen. Nämä kaikki teemat ovat esillä lausunnon kohteena olevassa asiakirjassa, mutta vesienhoitosuunnitelman tarkistamisen yhteydessä tulisi huolehtia, että näillä kysymyksillä on riittävän suuri painoarvo ja niihin liittyviin toimenpiteisiin varataan riittävästi resursseja.

Erityisesti voimakkaasti kasvavan kaivostoiminnan (mukaan lukien malminetsintä) vesistövaikutukset sekä niiden ehkäisy ja vähentäminen tulisi olla huomattavasti suuremmassa roolissa kuin nyt, sillä ne ovat yksi suurimmista Kemijoen vesistön lähes luonnontilaisten latvavesien tilaa uhkaavista riskitekijöistä. Kaivosvedet ovat todellinen riski mm. vaikutusalueiden kalakannoille eikä luonnontilaisten lohikalakantojen menetystä pystytä korvaamaan istutuksin. Ehkä kalastuksellisesti menetystä voidaan jossain määrin kompensoida, mutta luonnonsuojelullisesti jokainen menetetty luonnonpopulaatio on suuri menetys ja kaventaa kyseisten lohikalalajien perinnöllistä monimuotoisuutta ja tulevaisuuden selviämismahdollisuuksia.

Myös metsätalouden vesistövaikutuksiin ja niiden vähentämiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ja panostaa ojituksista tulevien valumien vähentämiseen sekä metsänkäsittelyä koskevin määräyksin, että ennallistamistoimia tukevien ja kannustavien hankkeiden ja rahoitustukien muodossa.

Yksi vesien tilan kohentamista hidastava tekijä on pienten tai pienehköjen vesistöjen ennallistamishankkeiden rahoituksen vähäisyys ja rahoituksen hankkimisen työläys. Jos näitä hankkeita suunnitellaan ja rahoitusta haetaan talkoovoimin, on työmäärä kohtuuton ja riski sille että rahoitusta ei suuresta työpanoksesta huolimatta saada on suuri. Tämä motivoi huonosti panostamaan näihin hankevalmisteluihin. Vesienhoidon rahoituksen vähäisyyteen ja suureen resurssitarpeeseen vastaamiseksi on valmisteilla 'Lapin vesistökuunnostushanke' VESKU. Toteutuessaan hanke aktivoi paikallisia toimijoita omaehtoiseen vesien kunnostus- ja hoitotyöhön. Lisäksi hankkeen tavoitteena on edistää vesienhoitoa luomalla pohjoisiin olosuhteisiin soveltuvat toimintamallit sekä välittäjäorganisaatio pienimuotoisten vesistöjen kunnostus- ja hoitohankkeiden käynnistämiseksi ja hankkeiden tueksi. Tämä hanke kuulostaa erittäin tervetulleelta ja Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toivoo sen ulottuvan myös Kittilän alueelle.

Päätös:
Esitys hyväksyttiin.
